

ידוע כי **רבי רפאל אליהו אליעזר מישקובסקי** היה מראשי הישיבות היחידים שעסק גם בהלכה למעשה. שהרי עוד בטרם היה לראש ישיבה, היה רב בכפר-חסידיים. וכהרגלו של עולם ניתן היה לחשוב בטעות כי שני תחומים אלה היו שני תחומים נפרדים אשר במקרה נמצאו באדם אחד, ולא היא...! תחום ההלכה ותחום הלמדנות היו לאחד בידו, כאשר בקשת האמת היתה השאיפה היחידה הן בדרכו בלימוד והן בדרכו בפסק ההלכה.

הלכה למעשה
קנין
הלימוד

פעם - מספר אחד מתלמידיו - שוחחתי עמו על שאלה למדנית שהיה בה נפקא-מינה למעשה בנושא שעמד על הפרק, והראה לי שהיא לכאורה מחלוקת ראשונים. ואמרתי אני כי חשוב לברר את הנושא מפני שיש בו נפקא-מינה למעשה. רבינו הגיב בכעין גערה, ואמר כי חשוב לברר את הנושא כדי לדעת את כוונת התורה, ומתוך בירור זה אכן גם תתברר הלכה למעשה.

דברים אלו שיש בהם ביטוי-מה לאהבת התורה ובקשת האמת שבערו בקרבו, יכולים לשמש מפתח להבנת גישתו להעמקה בתורה לשמה, ולקביעת היחס בין הלימוד וההעמקה בגוף הסוגיה, ובין ההלכה למעשה.

רבי זלמן בהר"ן, היה נוהג לכתוב הרבה מחדושי תורתו על פסות נייר קטנים, הללו מצויים בכל מקום ומקום, וכתוב עליהן בסופן 'חידוש זה עלה ברעיוני בעת שבתי בבית הסוהר', שכך היה רגיל לבקר לפרקים את האסירים היהודים שישבו שם, וכל הבא לבקר שם לאו בכל שעה יכול להיכנס לתאים הפנימיים אשר שם, וצריך להמתין בחוץ או 'בשבתי ליד חופרי הבור' בשעת בנין מאה שערים ובשאר השכונות שנבנו על ידו, וכן ציוני מקום אחרים בדומה לזה.

אורו מן
השמים
עני
ההלכה

זלמה נתן סימנים אלה כדי להורות לבניו אחריו ולתלמידיו, כמה מרובה היא התורה שאדם יכול לקנות בשעות אלה של המתנה ושל 'ובלכתך בדרך' שבני אדם רגילים לזלזל בהן ולהוציאן לבטלה, ועוד טעם אחר שמא תמצא טעות בדבריו לא יתלוה בביטול בית המדרש אלא באונס של טרדה דמצוה שחייב אדם להיזהר מפני הבריות, שלא יכשלו בו ולא יחשדוהו בדבר שאין בו, פעם אחת עסק עם תלמידיו בסוגיא חמורה ומוקשה מאד ולא מצאו בה ידיהם ורגליהם, בתוך שהם יושבים באים ומבהילים את ר' זלמן, שיצא להשתדל על ענין בקור חולים, אלמנה אחת חולה וזקנה ואין איש עמה בביתה, ואין מי שיעשה לה צרכיה, בא הרופא וציווה להעבירה מיד לבית חולים הלכו השכנים ל'בקר חולים הוספיטל', ובקשו מהם ממון הרבה ואין יד האלמנה משגת, ולא יכולת השכנים מגעת, מה עשו באו לר' זלמן הרי גבאי הוא ב'בקר חולים' והרי הוא יסדוהו, שילך וישתדל שם עבור האלמנה הזו, מיד קם והלך עם השתדלנים נשא ונתן עם הפקידים, סוף דבר האלמנה באה על סיפוקה ור' זלמן חזר אל תלמידיו.

אוצר החכמה

סיפור רבי יעקב ניימן זצ"ל ר"י אור ישראל פ"ת מהעיר שלו אסטרעלנקי, יצאתי פעם בילדותי בליל שבת קודש בשעה שלש לפנות בוקר אל בית הכנסת, סברתי שלא אפגוש שם אדם, והנה להפתעתי כי רבה בית הכנסת הומה קהל עם, אלו שמים עיונם בסוגיא, ואלו בלימוד הלכה, אלו בפרשת השבוע ואלו באמירת תהלים כל אחד ואחד לפי ערכו, חבש ספסלי בית מדרש עד כי הייתי צריך לחפש בדקדוק מקום ישיבה עבורי.

המקום
המה
אדם...

סיפור הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל: סיפור מדהים הממחיש את גדלותו בתורה ובקיאותו העצומה בכל הש"ס, שמעתי מדודי הרב יהושע קוסובסקי ז"ל מחבר סדרת ספרי ה'קונקורדנציה' על הש"ס. רבי יהושע סיפר שבהיותו כבן עשר ניגש אל אביו הגה"צ רבי אברהם אבלי לאחר תפלת שחרית, ושאל בתמימות: "אבא, כמה פעמים מוזכר אב"י בכל הש"ס? פני הסבא רבי אברהם אבלי הרצינו והוא שקע בהרהורים, את ארוחת הבוקר כבר לא אכל באותו יום. הסבא החל לצעוד לאורכו ולרוחבו של בית המדרש, פניו בערו כאש וכל כולו היה בעולם אחר, צלל ושייט בים התלמוד, לאחר קרוב לשעתיים נעמד על מקומו, קרא לבנו יהושע, ואמר: כך וכך פעמים מוזכר שמו של אב"י בכל הש"ס...!

תיאור
מופלא
בגדלות
הידיעה
בכל
הש"ס

הילד יהושע לקח עפרון ומחברת, נכנס לבית הכנסת, הוציא מארון הספרים מסכת ברכות והחל לדפדף דף אחר דף, וכך ציין כל פעם היכן שמוזכר אביו. כשסיים מסכת ברכות הוציא מסכת שבת, הילד לא התעצל ומשך כמה שעות ישב וציין כל פעם שנתקל בשם אביו.

לאט לאט נצטברו על השולחן כמה מסכתות, השעות נקפו, הגיע שעת בין הערביים סמוך למנחה, והנה הגיע לבית הכנסת "השרף מבריסק" - **הגאון הנודע רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל**. כשהבחין הרב מבריסק בילד היושב רכון על הגמרא ומסביבו ערימה גדולה של גמרות. ניגש אליו הרב ובנימה של קפידה הביע תרעומת על סחיבת הגמרות. עלינו לדעת כי בימים ההם ש"ס היה יקר ערך. וכשנדיב לב תרם ש"ס שלם לבית הכנסת, היו עושים מעמד "הכנסת ש"ס" בתופים ומחולות כמו שמכניסים ספר תורה חדש. כך שהקפדתו של השרף מבריסק היתה מובנת גם לילד. הצטדק הילד בפני הרב וסיפר גופא דעובדא: בשעות הבוקר שאל את אביו כמה פעמים מוזכר שם אביו בכל הש"ס, והאבא ענה לו כמה, וכעת הוא בודק אם המספר נכון. הרב מבריסק שאל מה המספר שנקב האבא, ולשמע התשובה - התיישב הרב מבריסק על מקומו, ישב וחשב, לאחר זמן קצר ניגש לילד ואמר: אביך קלע אל השערה ואמר את הסכום המדוייקו ובלשון קדשו "דיין טאטע האט גיטראפין פונקט אויף אהאר!"

הבן היניק יהושע'לע לא הביע התפעלות, חזר לעבודתו, והוציא עוד גמרא מהארון. ניגש אליו שוב הרב מבריסק ושאל: הלא אמרתי לך שאביך צדק ולמה אתה ממשיך לחפש.

ענה הילד תשובה חריפה ושובבה ואמר: רבי יש לי ק"ו! הרב הרים גבה - והילד המשיך ואמר: אם לאבי לא האמנתי, מדוע שהאמין לרב...? הרב מבריסק צבט לילד על לחיו, חיך - ואמר לו: יש לי הצעה בשבילך. בחר איזה מסכתא שאתה רוצה, ואני אגיד לך כמה פעמים מוזכר אביו במסכתא זו, ואם תראה שכיוונתי נכון - תוכל להקיש מכך על ידיעותי בשאר המסכתות. הצעת פשרה זו מצאה חן בעיני הילד - וכך עשה: הצביע על מסכתא מסויימת, ותוך דקות קיבל תשובה מהרב. הילד בדק גמרא זו ונוכח בצדקתו של הרב מבריסק... **מסיפור** כגון זה צריכים אנחנו צריכים לקחת מוסר השכל: לא יאמן לאיזה דרגות בלימוד הגיעו אבותינו! לזכור כמה פעמים מוזכר אביו בכל הש"ס!! להשגות כאלו בלימוד לא מגיעים אלא מתוך התמדה רבה ויגיעה עצומה. **[ספר לב ישראל, כת"י - מנכדו הרב זלמן לוריא]**

על הגה"ק רבי מרדכי בנעט זצוק"ל מסופר, שמרוב חפצו ותשוקתו להשלים נפשו ואור נשמתו בעיון התורה ובקיום מצותיה, לא נתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה, והיה רגיל לקום בזריזות כנמר בשעה שניה אחר חצות לילה, והתגבר כארי לעבודת הבורא ב"ה, אף שרוב פעמים ניעור כל הלילה עד שיאיר היום, אך זה היתה חק התנהגותו כל הימים לרבות הלילות בקביעות, בלי שינוי עסק לימודו.

בעת ההיא היו ספרי רב אלפס או ספר יד החזקה להרמב"ם על הסדר בעיון גדול ועמוק לחקור בכל הלכה והלכה אחרי יסודותיהם ושרשיהם למקומות מושבותם בתלמוד בבלי וירושלמי, ומדי דברו במ זכר יזכור כל שרש וענף שיטות הפוסקים ראשונים ואחרונים המתנגדים, אחד מהם לא נעדר, ואחריהם נטה קו שכלו ופלס התבונה להשוות דעתם, או להכריע ביניהם לפי רוחב דעתו ושכלו, ובמחתרת בא לעומקו של הלכה למעשה, השומע סדר לימודו זה התפלל פלאים על גודל בקיאותו, עומק עיונו, אופן סידורו, וכח זכרונו הגדול, אשרי עין ראתה כל אלה, ותדמע עיני בזכרי אלה כשתי שעות אחרי קומו משינתו שתי כוס חמין להברות גופו וחזר ללימודו עד הגיע תפילת שחרית.

דברים כדרכנות במעלת "הלומד על מנת לעשות" **השמיענו רבי יצחק אייזיק שר**, וכה דבריו: **"משמעותו** של המושג 'לימוד תורה', כיצד להגדירו וכיצד להעריכו, הורונו חז"ל בעובדה מאלפת המסופרת בגמרא (חגיגה ה, ב): 'רב אידי אבוא דרבי יעקב בר אידי הוה רגיל דהוה אזיל תלתא ירחי באורחא, וחד יומא בבי רב (פירש רש"י: מהלך שלושה חודשים היה מביתו לבית-המדרש ונוסע מביתו אחר

לומד על
קנת
לעשות
כפשוטו